

Migraziuns en Europa oz

Sfida per nossas societads

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ La revista tudestga «Ost-West» ha intitulà ses numer 2/1915: «Migration – selbst gewählt und fremd bestimmt»*. Quai è in tema actual er en Svizra. Dapi trais onns è nossa vita politica dominada d'in text intitulà: «Cunter l'immigraziun da massa» ed inserà 2014 en l'art. 121 da la Constituziun federala. Ils 16 da december 2016 han las chombras vuschà ina lescha d'applicaziun da lezzas prescripziuns novas, ma las discussiuns en chausa van enavant. Il fascichel surmenziunà resta pia ordvart actual era tar nus. Sia redacziun renda cunzunt attent a la contribuziun politologica d'Alois Glück, il qual ha presidià 2009–2015 il Comité central dals catolics tudestgs. Glück «suttastritga oravant tut la responsabladad da l'Europa (...). El manegia che nus na possian betg mo profitar da la globalisaziun, ma che nus stoppian ans chapir 'sco ina cuminanza globala da destin'» (p. 242). I suonda ina resumaziun da ses artitgel (pp. 311–316).

I fa prescha

Glück introducescha ses essai cun in citat da Gerd Müller, minister federal tudestg dal svilup: «60 milliuns fugitivs sin il planet sbragian, en il vair senn dal pled, pervi da l'ingiustia dal mund. Nus stuain finalmain enleger che nus pudain schliar ils problems dal planet mo ensemen, ubain che nus na pudain tuttina betg als schliar (...). I vegn prest a fin cun la distincziun tranter l'emprim, il segund ed il terz mund. Oz datti mo pli in mund, e per quest mund essan nus responsabels» (p. 311). Glück commentescha: «Papa Frankestg ha descrit la realitad politica e sociala, en verdad, sco 'globalisaziun da l'indifferenza'. Quel svilup mundial na pertutgava l'emprim betg directamain nus sco Europeans (...). Nus essan vegnids alerts pir cur ch'umans èn arrivads tar nus, ans confruntond cun lur desperaziun. Tar nus, en nossa societad tudestga, han fugitivs e migrants mobilisà glied ferma e glied flaivla. Ils fermes s'engaschads en in'unda ch'ins resguardava sco quasi nupussai; ina 'cultura dal bainvegni' maiudida è sa splegada en Germania. L'arivada andetga d'ina tala quantitad d'umans basegnus ha dentant era provotgà odi, tenuta ostila, brutalitad e violenza en il linguatg ed il depurtament (...). Ussa, per agir, faja prescha da sclerentar nossas normas, nossa mentalitad e l'orientaziun da nossas valurs (...). L'Europa en cuminanza sto oravant tut prender l'entira palleta da las mesiras basegnaiavas a curta e lunga vista. Quai è la gronda sfida per ils pievels e per la politica da l'Uniuin europeica. Lezza gieva dapi onns adina dapli ord l'auter. Ins vesa che culturas, societads e genesis dals singuls pajais europeics sa distinguan ber dapli che quai ch'ins manegjava fin qua. Quella crisa da la politica cuminaivla europeica è stretgamain

Frontispizi da la publicaziun discutada. FOTOS MAD

entretschada cun crisas multifaras inter-nas en las societads dals blers commembers da l'UE, sco era cun ina crisa globala da fidonza» (pp. 311–313).

Solidaritat

L'autur vegn concret: «Per agir en vista a questa midada profunda basegn'ins urgentamain insaquantas chapientschas fundamentalas e normas cuminaivlas. Nus, gist sco cristians, avain duais; lez n'astgain nus betg surlaschar a surmanaders populistas da la sanestra u da la dretga. Nus stuain prender serius quitads sco quel da perder l'atgna identitad, da patir d'ina surpopulaziun estra u da vegnir dominads d'esters; quests privels stuain nus cumbatter en outra guisa ch'ils nazionalists (...). Ins sto cunzunt chapir che l'Europa na po viver sco in'insla quieta amez in mund adina pli agità. Sco Europeans dependain nus stretgamain da la cooperaziun cun auters pievels, pajais, continents e systems politics fitg differents. Oravant tut il bainesser en Europa deriva per gronda part da la lavur da blera glied e da las funtaunas da materias primas en autras regiuns dal mund (...). Nus stuain chapir che nus furmain ina cuminanza mundiala da destin adina pli stretga, e quai betg mo areguard l'economia u la midada da clima, mabain era per las crisas politics e lur consequenzas (...). Ins na po betg responder cun eriger ina 'fortezza europeica' (...). Ina politica europeica orientada a la valur po mo muntar mesiras segund las normas dal dretg, da la lescha e da la dignitad umana (...). Ins na po segir betg beneventar en Europa tut la glied basegnusa, ma nus

stuain gidar effizientamain umans en ils conturns da l'Europa sche la guerra ha ruinà lur vitas ed il fundament da lur existenza (...). Ins sto definir prioritads, ma quai n'astga betg muntar stgisas bunmartgadas per mesiras defensivas. Nossa responsabladad solidarica areguard carstgauns basegnus pretenda che nus fetschian il pussaivel e surpiglian perfin stentas e grevazzas (...). Quai vala cunzunt per mesiras ch'ins pudess realisar spert cun buna veglia per megliar la situaziun dals umans en ils gigantescs champs da fugitivs enturn la Siria, en Libanon, Jordania ed er en Turchia» (pp. 313–314). L'autur concluda cun far endament «la norma da la dignitad umana e sias consequenzas. En il mintgadi vul quai dir respectar ils conumans, senza resguardar lur razza, vegliadetgna, vitalitad u basegn d'assistenza. Quai vala era per carstgauns d'otra cultura e religiun (...). Las vastas e profundas midadas en nossas societads, sco er ils svilupps globals, ans sforzan d'emprerder, ponderar e decider» (p. 316).

Resguardar l'Africa

La davosa admoniziun da l'autur vegn forsa a far smirvegliar in public svizzer: «Per l'Europa è l'Africa il problem decisiv» (p. 315). La geografia po gidar a chapir quai. Da la Creta a la Sicilia ed a l'Andalusia cuntansch'ins spert la riva mediterranea da l'Africa, patria d'in dals pli grands filosofos e teologs da nossa cultura: Aurelius Augustinus (354–430). Lez continent, cun las inslas (cunzunt Madagascar), ha ina surfatscha da var 30,3 milliuns km² ed ina populaziun da var 1,1

milliarda umans. Era la Germania possedeva ina giada parts da l'Africa; la pli vasta ha num oz Tanzania. Glück punctuescha: «En ils blers pajais africans ha passa la mesadad da la populaziun damain che 25 onns. Per 2050 preves'ins sur duas milliardas olmas en Africa. Sche quella populaziun na vesa betg perspectivas da vita degnas d'in uman vegn ella ad emigrar. Nus (...) stuain discutir en verdad las consequenzas da nossa moda da viver per las cundiziuns natirals d'existenza en quels pajais. Quai vul dir debattar onestamain davart las reglas dal commerzi mundial per sfruttar entiras regiuns africanas tìrond a niz materias primas impurtantas per noss svilup, sco era las consequenzas parzialmain catastrofals per ils spazis vits e per l'exploitaziun dals umans (...). L'Europa basegna, gia en ses agen interess, ina strategia politica cuminaivla per sviluppar l'Africa, continent fin ussa per gronda part tralascià. L'Europa na basegna pia betg mo ina politica cuminaivla dals fugitivs, mabain er ina politica africana coordinada (...). I sa tracta d'ina furma nova da perspectiva globala e solidarica» (pp. 315–316).

Umans senza vistas

L'october 2016 ha la chanceliera federala Angela Merkel fatg visita a l'Africa, t. a. a la republica dal Niger (1 267 000 km², 19 899 000 olmas). Quest pajais amez il continent è limitof da l'Algeria e da la Libia encunter nord, dal Mali encunter vest e da la Nigeria encunter sid. «Die Welt» (Berlin) dals 10 d'october 2010 ha publicatg in'intervista da Gogé Maimouna Gazibo (Niamey), scheffa da l'agentura dal Niger cunter la contrabanda cun migrants. Lezza ha declarà: «En la prima emna d'october èn 13 000 umans emigrads da qua vers la Libia e l'Algeria (...). En Europa na chapesch'ins betg ch'ils emigrants èn unfrendas da la paupradad. Ins sto eliminar questa mancanza da vistas en ils pajais da derivanza. Quella glied merita dignitad, era sche nus fermain lur viadi. L'Organisaziun internaziunala per la migraziun ha stgaffi centers da repatriaziun per tgi che renunzia a ses viadi e vul turnar en ses pajais; ma quai na tanscha tuttina betg (...). Nus basegnain agid per ils umans che nus tschiffain, cunzunt ils uffants e las femnas. Nus basegnain era centers nua ch'ins infurmescha tgi che vul emigrar davart ils privels dal viadi (...). En la Sahara chattain nus mintga emna baras ch'ins na po betg identifitgar, evidentamain emigrants (...). I n'è betg illegal d'entrar en il Niger; nus astgain intervegnir pir sch'il convoi va en la Sahara, pia encunter la Libia (...). En Mali e Nigeria, pajais limitofs dal Niger, datti bler terrorissem; nus stuain savair tgi che sa chat-ta tar nus.»

* Migration – selbst gewählt und fremd bestimmt. En: «Ost-West» 4/1916. Regensburg (Verlag Friedrich Pustet, ISSN 1439-2089), pp. 241–316.

Cun saivs e barricadas na pon ins betg schliar il problem dals fugitivs.

Fugitivs da l'Africa sin lur viadi intschert vers l'Europa.